

ภาคผนวก 2ข

ยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการด้านการท่องเที่ยวขององค์กรและหน่วยงานต่างๆ
ในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

จากการสำรวจและรวบรวมข้อมูลด้านยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการด้านการท่องเที่ยวที่มีการนำเสนอ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานในระดับต่างๆ ในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. แผนการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหมาก

1.1 แผนการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบล เกาะหมาก

หลักการและเหตุผล

ตำบลเกาะหมากมีสภาพพื้นที่เป็นเกาะ มีสะพานเชื่อมติดต่อกันระหว่าง ต.เกาะหมาก กับ ต.ปากพะยูน ห่างจาก ที่ว่าการ อ.ปากพะยูน ประมาณ 6 กม.

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ทะเลสาบสงขลา (อ.ระโนด จ.สงขลา)
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอปากพะยูน
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ทะเลสาบสงขลา (ต.เกาะนางคำ อ.ปากพะยูน)
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ทะเลสาบสงขลา (ต.ฝ่าละมี อ.ปากพะยูน)

ตำบลเกาะหมาก มีอาณาบริเวณเป็นพื้นที่เกาะและทะเล มีเนื้อที่ประมาณ 92 ตร.กม. สภาพภูมิประเทศ โดยทั่วไปของ ต.เกาะหมากส่วนใหญ่เป็นเนินเขาสลับกับที่ราบ แล้วลาดลงสู่ทะเล ต.เกาะหมาก แบ่งการปกครอง ออกเป็น 10 หมู่บ้าน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม คือ ทำสวนยางพาราและทำการประมง นอกจากนั้นบริเวณเกาะสี่-เกาะห้า ยังเป็นแหล่งอาศัยของนกนางแอ่น ซึ่ง ต.เกาะหมาก ขายสัมปทานรังนกนางแอ่น มาเป็นรายได้หลักในการพัฒนาในปัจจุบันและในอนาคตต่อไป นอกจากนี้พื้นที่ ต.เกาะหมาก ยังเหมาะสมในการปลูก ยางพารา รวมทั้งมีความได้เปรียบด้านสภาพพื้นที่ที่มีชายฝั่งทะเลโดยรอบ ซึ่งเอื้ออำนวยต่อการประกอบอาชีพ ประมงชายฝั่ง ในส่วนของเกาะสี่ เกาะห้าซึ่งเป็นเกาะร้างก็ นับว่าเป็นแหล่งกำเนิดรังนกนางแอ่นที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศที่นำรายได้มาสู่ จ.พัทลุง นอกจากนั้นบทบาทด้านการท่องเที่ยวของตำบลจะมีบทบาทต่อไปในอนาคต หากได้รับการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวจากหน่วยงานต่างๆ

แผนงานการส่งเสริมการท่องเที่ยว ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหมากได้กำหนดวัตถุประสงค์-เป้าหมาย-แนวทางในการดำเนินงานไว้ดังนี้

วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อให้ประชาชนใน ต.เกาะหมาก ตระหนักและรับผิดชอบที่จะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ในตำบล
- (2) เพื่อให้ประชาชนได้มีรายได้และเพิ่มพูนรายได้ จากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

เป้าหมาย

พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใน ต.เกาะหมาก จำนวน 4 แหล่ง

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- (1) ส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์ถึงแหล่งท่องเที่ยว ภายใน ต.เกาะหมาก
- (2) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ให้มีศักยภาพที่ดีกว่าเดิม
- (3) ส่งเสริมและสนับสนุนนักลงทุนให้มีการลงทุนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

1.2 แผนการส่งเสริมการท่องเที่ยวบริเวณเกาะสี่ เกาะห้า

หลักการและเหตุผล

ตามสัญญาสัมปทานรังนกอีแอ่นในพื้นที่จังหวัดพัทลุง จากสัญญาสัมปทานรังนกอีแอ่นในท้องที่จังหวัดพัทลุง ข้อ 11.ระบุว่า การปฏิบัติตามสัญญา นอกจากจะเป็นการปฏิบัติตามเนื้อหาข้ออื่นๆ แล้ว ยังต้องปฏิบัติตามเงื่อนไข กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และประกาศแนบท้ายสัญญาโดยราชระเอียดในเอกสารแนบท้ายสัญญาสัมปทาน ลงวันที่ 23 กรกฎาคม 2546 เงื่อนไขแนบสัญญาสัมปทานรังนกอีแอ่นจังหวัดพัทลุง ระบุในข้อที่ 1 ว่า “ผู้รับสัมปทาน ต้องยินยอมให้ ถ้ำใหญ่ เกาะหน้าทวดคา และถ้ำน้ำ เกาะท้ายถ้ำดำ เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำหรับบริการแก่นักท่องเที่ยว และใช้เป็นสถานที่เพื่อการศึกษาค้นคว้าวิจัยสำหรับคณะวิจัยของคณะกรรมการพิจารณาจัดเก็บอากร รังนกอีแอ่น จังหวัดพัทลุง ในช่วงพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก โดยผู้รับสัมปทานยังคงสิทธิในการเก็บรังนกอีแอ่นตามสัญญาสัมปทาน”

วัตถุประสงค์

ส่งเสริมการท่องเที่ยวบริเวณเกาะสี่ เกาะห้า

เป้าหมาย

พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวบริเวณเกาะสี่ เกาะห้า

2. โครงการ ฝึกอบรมอาสาสมัครบริการดูแลนักท่องเที่ยว อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น

หลักการและเหตุผล

จากการที่รัฐบาลได้จัดให้มีการปฏิรูประบบราชการแล้วนั้น ทำให้สังคมส่วนรวมทุกส่วนได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น เป็นการเอื้อต่อการมีส่วนร่วมระหว่างรัฐและประชาชน ในการร่วมคิด ร่วมทำ ในส่วนของการท่องเที่ยวทางรัฐได้มีนโยบายสนับสนุนการท่องเที่ยว และมีมรดกเทศกในแต่ละท้องถิ่นที่มีสถานที่ท่องเที่ยว ร่วมรักษาผลประโยชน์ของรัฐ และการตรวจสอบซึ่งกันและกันมากขึ้น กอปรกับ ต.เกาะหมาก ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของสถานที่ท่องเที่ยว จึงได้จัดให้มีการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ รังนกอีแอ่น ณ เกาะสี เกาะห้า ม. 2 ต.เกาะหมาก ทำให้เศรษฐกิจโดยรวมของจังหวัดเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน โดยเฉพาะตำบลเกาะหมากจำเป็นต้องจัดให้มีการคุ้มครองดูแล และประสานเรื่องการท่องเที่ยว บริการนักท่องเที่ยว และจัดการการให้มีมรดกเทศกท้องถิ่น เป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว สร้างรายได้ สร้างความเข้มแข็ง โดยปลอดจากยาเสพติด ผู้มีอิทธิพล และอบาขมทุกประเภทให้ได้โดยรวดเร็ว เพื่อนำไปสู่การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์

- (1) สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการจัดสถานที่ท่องเที่ยว มีมรดกเทศกท้องถิ่น เพื่อสนองตามนโยบายของรัฐบาล
- (2) เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่น รู้จักคุณค่าทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นของตนเอง เช่น แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ของตำบลเกาะหมาก
- (3) เพื่อให้ประชาชนและอาสาสมัครมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ในการบริการนักท่องเที่ยว และคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติ
- (4) เพื่อรองรับกระแสการท่องเที่ยว และพัฒนาทุกภาคส่วนของตำบลเกาะหมาก
- (5) เพื่อสร้างรายได้ในพื้นที่ให้เกิดมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

เป้าหมาย

- (1) เจริญปริมาณ โดยคัดเลือกอาสาสมัครจากทุกหมู่บ้าน จำนวน 60 คน
- (2) เจริญคุณภาพประชาชนตำบลเกาะหมากมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และมีความรักความสามัคคีอันดีต่อกัน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

(1) ขั้นเตรียมการ

- ประชุมหารือกับผู้นำชุมชนและกลุ่มต่างๆในตำบล เพื่อระดมแนวความคิด
- ประสานงานกับคณะกรรมการดำเนินการ
- ค้นหาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ร่วมวิเคราะห์งบประมาณที่จะต้องใช้
- เปิดรับอาสาสมัครร่วมโครงการ
- ศึกษาและวิเคราะห์การนำเสนอโครงการ

(2) ขั้นดำเนินการ

- เสนอโครงการ
- ประสานเครือข่าย และขอความร่วมมือวิทยากรที่เกี่ยวข้อง
- ติดต่อประสานงานผู้นำชุมชน อาสาสมัคร ภาครัฐ ภาคเอกชนในพื้นที่ และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
- ดำเนินการอบรม
- วิเคราะห์และประเมินผลการฝึกอบรม

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ทำให้ราษฎรอาสาสมัครมีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการบริการนักท่องเที่ยวและรู้จักคุณค่าทรัพยากรธรรมชาติ

- (1) ทำให้ชุมชนเป็นชุมชนเข้มแข็ง ปลอดภัยจากยาเสพติด ผู้มีอิทธิพล
- (2) ทำให้ทุกภาคส่วนของตำบลเกาะหมากมีการพัฒนา เพื่อรองรับกระแสการท่องเที่ยว
- (3) เป็นการสร้างรายได้ให้กับราษฎรในพื้นที่

พื้นที่ดำเนินการ

เขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่าวท่าแขก ม. 2 ต.เกาะหมาก อ.ปากพะยูน จ.พัทลุง

ระยะเวลาดำเนินการ

วันที่ 23 – 25 ตุลาคม 2546

งบประมาณ

งบประมาณเป็นเงิน 70,000 บาท

ผู้รับผิดชอบ

องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหมาก และสถานีตำรวจภูธรอำเภอปากพะยูน

3. โครงการพัฒนานวนอุทยานเมืองเก่าชัยบุรี อ.เมือง จ.พัทลุง

หลักการและเหตุผล

วนอุทยานเมืองเก่าชัยบุรี จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2544 เนื้อที่ 1,875 ไร่ ในพื้นที่ป่าเขาชัยบุรี และป่าเขาพลู ท้องที่ ต.ชัยบุรี อ.เมือง จ.พัทลุง ซึ่งอยู่ติดกับหมู่บ้านและแหล่งชุมชน เพื่ออนุรักษ์พื้นที่ป่าไม้ไว้เป็นพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจ ศึกษาค้นคว้าทางธรรมชาติของนักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป นอกจากนั้น บริเวณดังกล่าวและชุมชนใกล้เคียงยังคงเป็นที่ตั้งเมืองของพัทลุงในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย

อุทยานเมืองเก่าชัยบุรีเป็นวนอุทยานที่มีตำนานทางประวัติศาสตร์และอยู่ติดกับชุมชน ห่างจากตัว จ. พัทลุง 9 กม. มีความสะดวกในการคมนาคม แต่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร ทั้งในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในภาพรวมของการพัฒนานวนอุทยานเมืองเก่า ชัยบุรี ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ใกล้เมืองและการปรับปรุงเส้นทางศึกษาธรรมชาติ จุดชมวิวและถ้าให้เป็นที่ น่าสนใจ สะดวกและปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวจะสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการฟื้นฟูประวัติศาสตร์เมืองเก่าพัทลุงและอนุรักษ์วิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อพัฒนาในวนอุทยานเมืองเก่าชัยบุรี เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่สมบูรณ์
- (2) เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (3) เพื่อเป็นแหล่งประวัติศาสตร์ของเมืองพัทลุง และแสดงวิถีการดำรงชีวิตของชาวชนบทในพื้นที่

เป้าหมาย

- (1) จัดกิจกรรมในการดูแลพื้นที่ จำนวน 1,875 ไร่
- (2) มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่
 - จัดสร้างศาลาเอนกประสงค์
 - จัดสร้างศูนย์บริการนักท่องเที่ยว
 - จัดสร้างศาลาพักผ่อน สำหรับนักท่องเที่ยว
 - จัดสร้างห้องสุขา
 - ปรับปรุงเส้นทางศึกษาธรรมชาติ 2 เส้นทาง
 - จัดทำป้ายสื่อความหมาย
 - ติดตั้งไฟบริเวณวนอุทยาน
 - จัดทำถนนไปยังถ้ำน้ำ
- (3) มีกิจกรรมบริการนักท่องเที่ยว และเผยแพร่ความรู้

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

พัฒนานวนอุทยานเมืองเก่าชัยบุรี ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ใกล้เมือง ปรับปรุงเส้นทางศึกษาธรรมชาติ จุชมวิวและถ้าให้เป็นที่น่าสนใจ สะดวกและปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น รวมทั้งฟื้นฟูประวัติศาสตร์เมืองเก่าพัทลุง และแสดงวิถีชีวิตของชาวชนบทในพื้นที่ เพื่อรองรับและบริการนักท่องเที่ยว ที่จะมาเที่ยวชมให้เพิ่มขึ้น

พื้นที่ดำเนินการ

วนอุทยานเมืองเก่าชัยบุรี ต.ชัยบุรี อ.เมือง จ.พัทลุง

งบประมาณ

แยกตามประเภทของกิจกรรมดังนี้

- (1) กิจกรรมดูแลพื้นที่ จำนวน 1,875 ไร่
- (2) กิจกรรมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
 - จัดสร้างศาลาเอนกประสงค์ จำนวน 1 หลัง เป็นเงิน 500,000 บาท
 - จัดสร้างศูนย์บริการนักท่องเที่ยว จำนวน 1 หลัง เป็นเงิน 1,000,000 บาท
 - จัดสร้างศาลาพักผ่อน สำหรับนักท่องเที่ยว 2 หลัง เป็นเงิน 300,000 บาท
 - จัดสร้างห้องสุขา 1 หลัง เป็นเงิน 200,000 บาท
 - ปรับปรุงเส้นทางศึกษาธรรมชาติ 2 เส้นทาง เป็นเงิน 200,000 บาท
 - จัดทำป้ายสื่อความหมาย เป็นเงิน 200,000 บาท
 - ติดตั้งไฟบริเวณวนอุทยาน เป็นเงิน 500,000 บาท
 - จัดทำถนนไปยังถ้ำน้ำ สนับสนุนโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุง (อยู่ในระหว่างดำเนินการ)
- (3) กิจกรรมบริการนักท่องเที่ยว และเผยแพร่ความรู้
 - ค่าจ้างลูกจ้างชั่วคราว ตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป นักวิชาการเผยแพร่ นักวิชาการป่าไม้ และคนงานรวมจำนวน 15 คน เป็นเงิน 819,306 บาท
 - ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ จำนวน 150,000 บาท

ผู้รับผิดชอบโครงการ

วนอุทยานเมืองเก่าชัยบุรี ต.ชัยบุรี อ.เมือง จ.พัทลุง

4. โครงการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ระดับสากล

หลักการและเหตุผล

ทะเลน้อยเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีศักยภาพด้านความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นห้องสมุดธรรมชาติขนาดใหญ่ มีความสวยงามจากทะเลบัว ผืนน้ำในทะเลสาบกว้างใหญ่ มีเสน่ห์ความน่ารักจากการเคลื่อนไหวของนกน้ำนานชนิด นับหมื่นตัว ซึ่งคุณค่าระดับโลก แต่การจัดการอนุรักษ์ทรัพยากรในแหล่งนี้ ในวันนี้อยู่ในมาตรฐานต่ำ ไม่เป็นไปอย่างชาญฉลาด เพื่อหาชน ตามความหมายของคำว่าอนุรักษ์ คือ การไม่แตะต้องใดๆกับทะเลน้อยวันนี้ ไม่ใช่ความยั่งยืนและ มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกอันเหมาะสม จึงเป็นกุศโลบายที่จะทำให้ทรัพยากรธรรมชาติคงอยู่ แม้จำนวนปากท้องของประชาชนเพิ่มขึ้น

การปล่อยทะเลน้อยให้เป็นไปตามธรรมชาติ จะทำให้ทะเลน้อยเสื่อมโทรม ชาวบ้านยิ่งยากจน และจะใช้ประโยชน์ทางตรงจากการเก็บหาทรัพยากรธรรมชาติมาบริโภค แทนที่จะใช้ดอกผล แต่เป็นการใช้ต้นทุน ซึ่งนับวันจะหมดไป การป้องกันปราบปรามไม่ให้คนเข้าไปเก็บหาผลประโยชน์ต้องใช้เฉพาะกับคนกลุ่มน้อย แต่เป็นการสร้างความไม่เข้าใจกันระหว่างภาครัฐกับประชาชนส่วนใหญ่

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลน้อย จึงคาดหวังให้เป็น การใช้ประโยชน์จากดอกผล โดยที่ต้นทุนคงอยู่ ไม่เสื่อมคลาย เป็นการจัดการให้มหาชนได้สัมผัสคุณค่าทรัพยากร และอยากรักษาทะเลน้อยไว้ตราบนานเท่านานและ มีการจัดการให้ประชาชนในท้องถิ่นมีรายได้จากนักท่องเที่ยว ทั้งการขายอาหาร สินค้า ของที่ระลึก และบริการด้านการท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อจัดการให้พื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อยเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ระดับสากล
- (2) เป็นแหล่งจัดประชุม อบรม สัมมนาด้านการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ปักยิ่วทยา โดยเฉพาะพื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่น-สากล
- (3) จัดการสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อ ความรู้ปัญญา สุขภาพกาย-จิตใจ และรักษาศิลปวัฒนธรรมซึ่งเกี่ยวเนื่องกับการจัดการลงทุนจากภาครัฐ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว และรัฐส่งเสริมให้ภาคเอกชนลงทุนด้านการบริการเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจชุมชน สำหรับสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่จะจัดให้มีขึ้น มีหลักการ ดังนี้
 - เพื่อความรู้ ประเทืองปัญญา: เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ด้านธรรมชาติวิทยา ปรัชญาจากธรรมชาติ จิตสำนึกที่เกิดจากการเรียนรู้ พิพิธภัณฑธรรมชาติวิทยา
 - เพื่อสุขภาพทางจิตใจ: เป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อความเพลิดเพลิน จากธรรมชาติสวยงาม อากาศบริสุทธิ์ สิ่งอำนวยความสะดวกด้าน Eco-tourism ที่สมบูรณ์แบบ
 - เพื่อสุขภาพร่างกาย: เป็นแหล่งออกกำลังกายด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เช่น การชมธรรมชาติด้วยการเดิน วิ่ง ชมธรรมชาติ ปลูก ปักยิ่วทยา ภายเรือแคนู ฯลฯ
 - เพื่อเสริมสร้างอารยธรรม: จากกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมของชาติ เช่น การฝึกเรียน (เยาวชน) และการชม (ผู้ปกครอง) การสานกระจุเป็นหัตถกรรม การวาดภาพธรรมชาติ การเพนท์ผ้าบาติก การแสดงหนังตะลุง การรำโนราห์ ฯลฯ

เป้าหมาย

กลุ่มที่ 1 ประชาชน: เสริมธุรกิจดี คุณภาพชีวิตดี มีจิตสำนึกในคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติทะเลน้อย

กลุ่มที่ 2 ทรัพยากรธรรมชาติ: ป่าไม้ สัตว์ป่า สัตว์น้ำ ถูกใช้ประโยชน์ทางตรงลดลง ดินตะกอนมีการจัดการใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ ชุมชนเกิดจิตสำนึกต่อการรักษาและฟื้นฟู

ขั้นตอนการดำเนินงาน

ปรัชญาการดำเนินงาน

(1) ประชาชนจะรักษาทรัพยากรธรรมชาติก็ต่อเมื่อได้ใช้ประโยชน์ และตระหนักถึงคุณค่าประชาชนมากขึ้นทุกวัน แต่ทรัพยากรถูกใช้ทางตรง ทำให้ลดลงทุกวันไม่เพียงพอ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นการจัดการให้ได้ประโยชน์แก่ทุกฝ่ายอย่างยั่งยืน

(2) นักท่องเที่ยวมาชม ได้ความรู้ เกิดจิตสำนึกต้องการรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่ทรงคุณค่าไว้นานเท่านาน และมีการใช้จ่ายเพื่อเป็นค่าน้ำ อาหาร ของที่ระลึก ค่าเช่า-บริการต่างๆ

(3) ชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวได้ประโยชน์จากการขายสินค้า และขายบริการให้แก่นักท่องเที่ยว

กิจกรรมเพื่อการพัฒนา Eco-tourism ที่สัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมาย

- (1) การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์: นักท่องเที่ยวระดับท้องถิ่น-ในประเทศ-ต่างประเทศ
- (2) จิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ: เจ้าหน้าที่ ชุมชน ชาวชน และนักท่องเที่ยว
- (3) การอบรม ประชุม สัมมนา: นักเรียน นักศึกษา ผู้ปฏิบัติงาน และผู้สนใจ ด้านปักษีวิทยา และด้านความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ชุ่มน้ำ

กิจกรรมตามความต้องการ ด้านการลงทุนจากรัฐบาล

(1) พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อสร้างศูนย์บริการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่สมบูรณ์แบบระดับสากล ประกอบด้วย

- เส้นทางเดินและจักรยานจากฝั่งไปยังควนจีเสียน (Ramsar Site)
- อาคารนิทรรศการโลกใต้ทะเลสาบน้ำจืด
- ลานจอดรถแบบไม่ถมทะเลและทางเดินเชื่อมจากฝั่ง
- ระบบสาธารณูปโภคเพื่อรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
- สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการบริหารด้านข้อมูลความรู้เพื่อสร้างจิตสำนึกและความประทับใจ

(พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยา, หอชมธรรมชาติ ฯลฯ)

(2) พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระยะเร่งด่วน

กลุ่มเจ้าหน้าที่

- อบรมระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ ระดับสากล
- ทุนการศึกษาด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา และด้านการพัฒนาชุมชนและสังคม ระดับในประเทศ และต่างประเทศ โดยมีเงื่อนไขผู้ที่ได้รับทุนต้องกลับมาทำงานให้กับทะเลน้อยอย่างน้อย 5 ปี

กลุ่มชุมชน ประชาชน เยาวชน และนักท่องเที่ยว

- อบรม สัมมนา จัดค่ายเยาวชน
- ประชาสัมพันธ์ และสื่อคุณค่าของธรรมชาติด้วยสื่อต่างๆ ระดับประเทศ-โลก

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

คาดว่านักท่องเที่ยวจะเข้าใช้ประโยชน์ทะเลน้อยมากขึ้น ซึ่งจากสถิติ 5 ปีซ้อนหลัง นักท่องเที่ยวเฉลี่ยประมาณวันละ 500 คน ปีละ 180,000 คน หลังการลงทุนคาดว่าจะมีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเป็นปีละไม่ต่ำกว่า 500,000-1,000,000 คน

ประมาณการขั้นต่ำ: การใช้จ่ายในแหล่งท่องเที่ยวต่อคน เฉลี่ย 300 บาท/คน เม็ดเงินจะเข้าสู่จังหวัดพัทลุงประมาณ 150,000-300,000 บาท ดังนั้น เมื่อการลงทุนเสร็จสมบูรณ์ โดยใช้เงินภาษีประชาชน ก็จะสามารถคืนต้นทุนสู่ประชาชนได้ภายใน 1 ปี

พื้นที่ดำเนินการ

เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย อ.ควนขนุน จ.พัทลุง

งบประมาณ

(1) การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ 180 ล้านบาท เพื่อสร้างศูนย์บริการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่สมบูรณ์แบบระดับสากล ประกอบด้วย

- เส้นทางเดินและจักรยานจากฝั่งไปยังควนจีเลียน (Ramsar Site) 30 ล้านบาท
- อาคารนิทรรศการโลกใต้ทะเลสาบน้ำจืด 50 ล้านบาท
- ลานจอดรถแบบไม่ถมทะเลและทางเดินเชื่อมจากฝั่ง 25 ล้านบาท
- ระบบสาธารณูปโภคเพื่อรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ 25 ล้านบาท
- สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการบริหารด้านข้อมูลความรู้เพื่อสร้างจิตสำนึกและความประทับใจ 50

ล้านบาท (พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยา, หอชมธรรมชาติ ฯลฯ)

(2) พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระยะเร่งด่วน ในวงเงิน 20 ล้านบาท

หน่วยงานรับผิดชอบ

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จังหวัดพัทลุง

องค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุง

กระทรวงการท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการ

5. โครงการสืบสานการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

หลักการและเหตุผล

กลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย มีเอกลักษณ์และมีความโดดเด่นทั้งทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีตลอดจนวิถีชุมชน อีกทั้งกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเป็นดินแดนอารยธรรมภาคใต้ มีประวัติศาสตร์อันยาวนานทำให้ประชาชนคนรุ่นใหม่กลับเล็งประวัติศาสตร์ของชุมชน การทำให้ประชาชนได้มีจิตสำนึก รัก ห่วงแหนในประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรมประเพณี ตลอดจนวิถีชีวิตชุมชน และมีศักยภาพที่จะทำให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ในกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

วัตถุประสงค์

- (1) เพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูสถานที่ท่องเที่ยวทางด้านวัฒนธรรมในกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา
- (2) เพื่อสร้างเครือข่ายด้านวัฒนธรรมในท้องถิ่นให้เพิ่มขึ้น
- (3) เพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวทางด้านวัฒนธรรมในกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

เป้าหมาย

เชิงปริมาณ

ระยะที่ 1

- (1) จัดทำเอกสารประวัติความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา
- (2) จัดทำ CD ประวัติความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ระยะที่ 2

อบรมให้ความรู้กับเด็ก เยาวชน และเครือข่ายทางด้านวัฒนธรรม ทางด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ใช้เวลาในการอบรม 2 วัน จำนวนผู้เข้าอบรม 150 คน ณ สถาบันทักษิณคดีศึกษา ต.เกาะยอ อ.เมือง จ.สงขลา

กลุ่มเป้าหมายผู้เข้าอบรม ได้แก่

- นักเรียน นักศึกษา
- เยาวชน
- ครู อาจารย์
- ผู้แทนจาก อบต. ที่ดูแลงานด้านการท่องเที่ยว/วัฒนธรรม
- อาสาสมัครดูแล ด้านศิลปวัฒนธรรม
- สภาวัฒนธรรมตำบล/อำเภอ

ระยะที่ 3

- (1) จัดส่งเอกสารประวัติความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา จำนวน 1,000 เล่ม
- (2) จัดทำ CD ประวัติความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา จำนวน 500 แผ่น
- (3) จัดส่งเอกสารและแผ่น CD ให้กับหน่วยงาน สถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์

เชิงคุณภาพ

- (1) ชาวชน ประชาชนในกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ได้รับความรู้เรื่องความสำคัญเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในบริเวณกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา
- (2) ได้เผยแพร่ประวัติความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในบริเวณกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ขั้นตอนการดำเนินงาน**ระยะที่ 1**

- (1) สำรวจแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์กลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ศึกษา รวบรวม ข้อมูลอย่างเป็นระบบ
- (2) จัดทำเอกสารประวัติความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา
- (3) จัดทำ CD ประวัติความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ระยะที่ 2

- (1) แจกกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมการอบรม
- (2) ประสานวิทยากรผู้มีความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
- (3) จัดอบรมเรื่อง การสืบสานการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ระยะที่ 3

- (1) ประชาสัมพันธ์ เอกสารและแผ่น CD
- (2) ประเมินผลโครงการ ติดตามการจัดกิจกรรมของกลุ่มเครือข่าย

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- (1) สถานที่ท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมในกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ได้รับการอนุรักษ์ฟื้นฟูและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
- (2) เครือข่ายทางด้านวัฒนธรรมในท้องถิ่นมีเพิ่มขึ้น และสามารถเป็นผู้นำในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

(3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการสร้างความตระหนัก และสืบสานศิลปวัฒนธรรมในกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

พื้นที่ดำเนินการ

ในพื้นที่ 12 อำเภอ บริเวณลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา จังหวัดสงขลา ได้แก่ อ.สะเตกา อ.ควนเนียง อ.รัตภูมิ อ.บางกล่ำ อ.หาดใหญ่ อ.เมือง อ.นาหม่อม อ.จะนะ อ.สิงหนคร อ.สทิงพระ อ.ระโนด และ อ.กระแสสินธุ์

ระยะเวลาดำเนินการ

กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินการ
(1) สำรวจแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ศึกษา รวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ	ค.ศ.-พ.ย.47
(2) จัดทำเอกสารประวัติความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	ธ.ค.47-ม.ค.48
(3) จัดทำ CD ประวัติความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	ก.พ.48
(4) แจกกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมการอบรม	พ.ค.48
(5) ประสานวิทยากรผู้มีความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	พ.ค.48
(6) จัดอบรมเรื่องการสืบสานการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	มิ.ย.48
(7) ประชาสัมพันธ์ เอกสารและแผ่น CD	ก.ค.48
(8) ประเมินผลโครงการ ติดตามการจัดกิจกรรมของกลุ่มเครือข่าย	ส.ค.48

งบประมาณ

กิจกรรม	งบประมาณ
(1) สำรวจแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ศึกษารวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ	50,000 บาท
(2) จัดทำเอกสารประวัติความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา จำนวน 1,000 เล่ม	200,000 บาท
(3) จัดทำ CD ประวัติความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	70,000 บาท
(4) ค่าตอบแทนวิทยากร วันละ 6 ชั่วโมง จำนวน 2 วัน	7,200 บาท
(5) จัดอบรมเรื่องการสืบสานการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	
- ค่าอาหารว่างผู้เข้ารับการอบรมพร้อมเจ้าหน้าที่ จำนวน 160 คน คนละ 25 บาท จำนวน 4 มื้อ	16,000 บาท
- ค่าอาหารกลางวันผู้เข้ารับการอบรมพร้อมเจ้าหน้าที่ จำนวน 160 คน คนละ 120 บาท จำนวน 2 มื้อ	38,400 บาท
- ค่าพาหนะเหมาจ่ายสำหรับผู้เข้าอบรม จำนวน 150 คน คนละ 100 บาท	15,000 บาท
- ค่าห้องประชุม จำนวน 2 วัน วันละ 2,000 บาท	4,000 บาท
(6) ค่าวัสดุ อุปกรณ์ ในการดำเนินการจัดอบรม	5,000 บาท
รวมงบประมาณทั้งสิ้น	405,600 บาท

ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสงขลา

6. โครงการ การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวอ่าวบางเตง

หลักการและเหตุผล

อ่าวบางเตง เป็นอ่าวที่มีขนาดใหญ่อีกหนึ่งแห่งหนึ่ง พื้นที่ประมาณ 200 ไร่ มีพื้นที่ติดต่อกับ อ.บางแก้ว อ.เขาชัยสน มีอาณาเขตติดทะเลสาบสงขลาตอนใน เป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำกร่อยและน้ำจืดหลายชนิด มีถนนเลียบริมชายฝั่งทะเลเป็นถนนลูกรังยาว 4 กม. จนไปจรดติดต่อกับ ต. ฝ่าละมี ซึ่งมีสัตว์น้ำมากมายหลายชนิด รวมทั้งนกน้ำต่างๆ ในพื้นที่ดังกล่าวเหมาะแก่การชมนกในฤดูวางไข่ อีกทั้งสมควรแก่การอนุรักษ์ไว้เพื่อให้นักท่องเที่ยว ลูกหลานไว้ดูได้ชม และยังสามารถใช้เป็นสถานที่เพื่อการศึกษาเชิงระบบนิเวศ และเชิงอนุรักษ์ในวันข้างหน้าอีกด้วย อีกทั้งยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลอีกแห่ง แต่เนื่องจากขาดงบประมาณในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในส่วนนี้องค์การบริหารส่วนตำบลปากพะยูนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ยังขาดงบประมาณในการพัฒนาพื้นที่ดังกล่าว ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลปากพะยูนจึงได้จัดทำโครงการนี้ขึ้นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในเขต ต.ปากพะยูน เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และปรับปรุงแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำให้คงอยู่กับอ่าวบางเตงตลอดไป

วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวระดับตำบลและอำเภอ
- (2) เพื่อสร้างรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่และรายได้ให้กับองค์การบริหารส่วนตำบล
- (3) เพื่อบูรณะและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้มีศักยภาพยิ่งขึ้น
- (4) เพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติรวมถึงแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอ
- (5) เพื่อสร้างสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และเชิงศึกษาระบบนิเวศ
- (6) เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ราษฎรได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ
- (7) มีอาคารอบรมสัมมนาของประชาชนในตำบลและอำเภอ
- (8) มีอาคารที่พักค้างแรม
- (9) มีอาคารจำหน่ายสินค้า OTOP

เป้าหมาย

- (1) ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
- (2) ดำเนินการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์เพื่อรณรงค์การท่องเที่ยว
- (3) การมุ่งเน้นการสร้างรายได้ให้กับราษฎรในชุมชน
- (4) สร้างจิตสำนึกของคนในชุมชนให้ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในพื้นที่

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- (1) ดำเนินการประกวดราคาจ้างโครงการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- (2) ดำเนินการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณอ่าวบางเตง
- (3) ทำถนนลาดยางยาว 4 กม. กว้าง 6 ม.
- (4) ก่อสร้างเรียงหินบริเวณแนวถนนคันกั้นน้ำพร้อมฝังท่อตลอดแนวระยะทาง 2 กม.
- (5) ก่อสร้างทางเข้าคอนกรีตยื่นออกไปจากถนนประมาณ 1 ม. พร้อมราวกัน
- (6) ปลูกลำไยดอกไม้ประดับริมถนนบริเวณอ่าวบางเตง
- (7) ติดตั้งโคมไฟเพื่ออำนวยความสะดวกและความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวในยามค่ำคืน
- (8) มีอาคารอบรมสัมมนาและจำหน่ายสินค้า OTOP
- (9) มีอาคารที่พักแรมของนักท่องเที่ยว และร้านอาหาร
- (10) มีเรือบริการนักท่องเที่ยว

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- (1) ประชาชนมีรายได้จากการขายสินค้าแก่นักท่องเที่ยว
- (2) มีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อการศึกษาเชิงระบบนิเวศ
- (3) ประชาชนมีจิตสำนึกและมีความตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (4) ประชาชนในพื้นที่พักผ่อน
- (5) ประชาชนมีสุขภาพดีขึ้น

พื้นที่ดำเนินการ

บริเวณอ่าวบางเตง ม. 3 ต.ปากพะยูน อ.ปากพะยูน จ.พัทลุง (บริเวณด้านหน้าที่ทำการบริหารส่วนตำบลปากพะยูน)

ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ 2548

งบประมาณ

ขอรับงบประมาณสนับสนุนจากกระทรวงการจัดการสิ่งแวดล้อม งบประมาณ 25,000,000 บาท

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

องค์การบริหารส่วนตำบลปากพะยูน

7. โครงการ การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตำบลตะโหมด (หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของตำบลตะโหมด)

หลักการและเหตุผล

ชุมชนตะโหมดเป็นชุมชนดั้งเดิมชุมชนหนึ่งที่มีวิถีชีวิตผูกพันกับธรรมชาติ มีพื้นที่ตั้งขนานไปกับเทือกเขาบรรทัด โดยมีเขาหัวช้าง เขาหลักไก่อ่ เขาน้อย เขาตีนป่า เขาพระ กั้นกลางเป็นช่วงๆ สลับกันไปกับสวนยางพารา และสวนผลไม้ของประชาชน ตลอดเวลาการดำรงชีพของชาวตะโหมดต้องใช้แหล่งน้ำจากเทือกเขาบรรทัด ในการเพาะปลูกไม้ยืนต้นเพื่อเลี้ยงชีพตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จากวิถีชีวิตที่มีความผูกพันกับธรรมชาติดังกล่าว ได้ก่อให้เกิดจิตสำนึกร่วมกันของคนในชุมชน ในการที่จะรวมตัวกันต่อต้านการบุกรุกทำลายป่าไม้ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร จึงเป็นที่มาของกลุ่ม/องค์กรต่างๆ มากมาย เช่น กลุ่มลำเนาไพร บ้านโหล๊ะจันกระ (ชาวบ้าน ม. 6 ต.ตะโหมด) กลุ่มพัฒนาเขาหลักไก่อ่ บ้านหัวช้าง (ม. 2 ต.ตะโหมดส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม และในหมู่บ้านมีถ้ำพระของชาวไทยพุทธที่ควรศึกษาและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์) และคณะกรรมการป่าชุมชนเขาหัวช้าง (ม. 9 ต.ตะโหมด) ซึ่งมีพื้นที่ดูแลรักษาผืนป่าจำนวน 2,000 ไร่ ตาม พรบ.ป่าชุมชน โดยแต่ละกลุ่มขณะนี้มีผลงานและกิจกรรมมากมายจนเป็นที่กล่าวขานของคนทั่วไป ปัจจุบันมีผู้ร่วมอุดมการณ์สมัครเข้าเป็นสมาชิกจัดทำกิจกรรมร่วมกันเป็นวิถึคุณ ควรแก่การยกย่องและสนับสนุนเป็นอย่างยิ่ง (เป็นการเสริมขวัญและกำลังใจ)

ตำบลตะโหมด นอกจากจะมีธรรมชาติที่หลากหลาย (ป่าไม้ น้ำตก ถ้ำ ลำคลอง) และกลุ่มอนุรักษ์แล้ว ยังมีปราชญ์ชาวบ้านต่างมากมาย เช่น นายวรรณ ขุนจันทร์ คนไทยตัวอย่างปี 2527 นายสวาท ทองรักษ์ ผู้นำอาชีพก้าวหน้าปี 2533 กำนันสม อักษรพันธ์ กำนันແหนบทอง ปี พ.ศ. 2543 รวมทั้งวัดตะโหมดที่พระสงฆ์ มีปฏิปทาใช้หลักธรรมทางศาสนาในการพัฒนาสังคมและชุมชนเป็นที่ศรัทธาและเป็นศูนย์รวมใจของพุทธบริษัท คือ พระครูอุทตกิจจาทร พระครูสุนทรกิจจานุโยค พระครูสังวรภักย์วิชาญ ปสนนจิตโต ต่างได้รวมตัวกันประสานการพัฒนาตำบลตะโหมดร่วมกับชุมชนภายใต้องค์กรที่ชื่อว่า “สภากานวัดตะโหมด” ซึ่งประกอบไปด้วยสมาชิกที่มีอาชีพหลากหลาย ปัจจุบัน เป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาของตำบลตะโหมด จนเป็นที่กล่าวขานของบุคคลภายนอกเสมอมา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

จากศักยภาพของชุมชนที่มีอยู่ ชาวตำบลตะโหมดจึงได้เกิดแนวคิด ที่จะดำเนินการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ได้แนวคิดจากการศึกษาดูงานที่พรุโตะแดงและชุมชนคีรีวงศ์) ให้เป็นหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ประจวบเหมาะกับการในช่วงเวลานี้ ศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชนเขตที่ 9 โดยนักวิชาการที่เป็นนักวิจัยท้องถิ่น ได้เข้าร่วมทำวิจัยกับชุมชนภายใต้โครงการวิจัยแบบมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งประชาคมตำบลในการกำหนดมาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ให้การสนับสนุนงบประมาณในการถอดบทเรียนในเบื้องต้นจำนวนหนึ่ง ซึ่งจากการที่ชุมชนได้ร่วมกับนักวิจัยท้องถิ่น ทำการสำรวจระบบนิเวศของตำบลตะโหมดเบื้องต้นสรุปได้ว่า การที่จะจัดตั้งระบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตำบลตะโหมดให้ครบถ้วนสมบูรณ์นั้นจำเป็นต้องใช้งบประมาณส่วนหนึ่งมาสนับสนุน จึงเล็งเห็นว่าในระยะนี้ แหล่งงบประมาณตามมาตรการกระตุ้นทางเศรษฐกิจของรัฐบาล ด้านการท่องเที่ยว เหมาะสมที่สุดที่จะสนองความต้องการตามโครงการนี้ได้ จึงต่างเห็นพ้องให้จัดทำโครงการนี้ขึ้นมา ภายใต้การประสานงานของ สภากานวัดตะโหมด ที่จะเป็นแกนกลางและขับเคลื่อนโครงการในอนาคต โดยในปัจจุบันสภากานวัดตะโหมดมีเครือข่ายที่ร่วมเป็นภาคีการพัฒนา

จำนวน 29 เครือข่าย สมาชิกประมาณ ร่วมพันกว่าคน มีโครงสร้างการทำงานแบ่งฝ่ายภาคีการพัฒนา ออกเป็น 4 ฝ่าย ดังนี้

- (1) ฝ่ายสังคม 8 เครือข่าย
 - เทศบาลตำบลตะโหมด
 - องค์การบริหารส่วนตำบลตะโหมด
 - กำนันผู้ใหญ่บ้าน
 - กรรมการชุมชน 8 ชุมชน
 - หมู่บ้าน 9 หมู่บ้าน
 - ดำรวจชุมชนบ้านตะโหมด
 - กลุ่มผู้สูงอายุสถานาวัดตะโหมด
 - กลุ่มเยาวชนสถานาวัดตะโหมด
- (2) ฝ่ายการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม 7 เครือข่าย
 - วัดตะโหมด
 - มัสยิด
 - โรงเรียนประชาบำรุง
 - โรงเรียนวัดตะโหมด
 - โรงเรียนบ้านคลองใหญ่
 - ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านตะโหมด
 - กลุ่มพุทธศาสตร์สถานาวัดตะโหมด
- (3) ฝ่ายเศรษฐกิจ 4 เครือข่าย
 - กลุ่มเกษตรกรทำนาตะโหมด
 - กลุ่มแม่บ้านตะโหมด
 - กลุ่มออมทรัพย์หมู่บ้าน
 - ชมรมไม้ผลบ้านตะโหมด
- (4) ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว 10 เครือข่าย
 - หน่วยรักษาพันธุ์สัตว์ป่าบ้านตะโหมด (ที่ตั้งน้ำตกลานหม่อมจู้ย)
 - ป่าชุมชนเขาหัวช้าง (ประชาชนหมู่ที่ 9)
 - กลุ่มพัฒนาเขาหลักไก่อ (ประชาชนหมู่ที่ 2)
 - กลุ่มทำช้าง (ประชาชนหมู่ 4,9)
 - สถานีอนามัยบ้านตะโหมด
 - สถานีอนามัยบ้านเกาะเรียน
 - สถานีอนามัยบ้านคลองใหญ่
 - อ.ส.ม. บ้านตะโหมด
 - อ.ส.ม. บ้านเกาะเรียน
 - ชมรมวิ่งเพื่อสุขภาพสถานาวัด

กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่

- ชมประวัติศาสตร์
- ล่องแก่ง
- เส้นทางไกลชมธรรมชาติบนเทือกเขาบรรทัด
- น้ำตก
- จุดชมวิว, นาเขา บนยอดเขาหัวช้าง
- ช้อนยุควิถีชีวิตชาวตะโหนด
- การเล่นพื้นบ้าน
- พักแรม
- ท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ
- ศึกษาธรรมชาติ
- ดูนก
- ส่องสัตว์
- ปีนเขา
- วิถีชีวิตชุมชน
- ประเพณีวัฒนธรรม
- โฮมสเตย์ (Home Stay)

วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อส่งเสริมให้มีการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง
- (2) เพื่อจัดระบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตำบลตะโหนด (มีศูนย์กลางและเครือข่าย)
- (3) เพื่อสร้างมาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดมาตรฐาน
- (4) เพื่อสนับสนุนนโยบาย หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ของรัฐบาลให้เป็นรูปธรรม
- (5) เพื่อสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับประชาชนในชุมชน
- (6) เพื่อให้ประชาชนนำทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่มาใช้อย่างมีคุณค่า
- (7) เพื่อปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานและหลากหลาย
- (8) เพื่อกระตุ้นจิตสำนึกของประชาชนให้เกิดรักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่จะได้ไม่ทำลาย

และร่วมกันอนุรักษ์พัฒนาให้คงอยู่ต่อไป

เป้าหมาย

- (1) จัดตั้งศูนย์บริการการท่องเที่ยวและพัฒนา/บูรณะกิจกรรมของเครือข่ายตามจุดต่างๆ ดังนี้
 - จัดทำภาพและคำบรรยายภาพแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ
 - ตั้งศูนย์วิทยุและจัดซื้อวิทยุมือถือ (ประจำศูนย์บริการนักท่องเที่ยวประจำหมู่บ้านและหน่วยอาสาป้องกันภัยนักท่องเที่ยว)
 - จัดซื้อรถตู้เอนกประสงค์เครื่องยนต์ดีเซลขนาดไม่ต่ำกว่า 2,400 ซีซี จำนวน 1 คัน

- สร้างศูนย์บริการนักท่องเที่ยวประจำหมู่บ้าน จำนวน 9 หมู่บ้าน จำนวน 9 หลัง เพื่อให้มีหน่วยอาสาป้องกันภัยประจำหมู่บ้านพร้อมเป็นสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของหมู่บ้าน (หมู่บ้าน 1 ผลิตภัณฑ์)
 - จัดซื้อเต็นท์พักแรมชนิดนอน 3 คน จำนวน 30 เต็นท์
 - จัดฝึกอบรมหน่วยอาสาป้องกันภัยนักท่องเที่ยว จำนวน 1 รุ่น 60 คน จำนวน 3 วัน
- (2) ปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจำนวน 7 จุดดังนี้
- จุดบ้านหัวช้าง กลุ่มพัฒนาเขาหลักไก่อ เป็นผู้รับผิดชอบเสนอโครงการปรับปรุงการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์
 - จุดน้ำตกลานหม่อมจួយหน่วยพิทักษ์ป่าบ้านตะโหมดเป็นผู้รับผิดชอบ ได้เสนอโครงการปรับปรุงน้ำตกลานหม่อมจួយเป็นแหล่งที่พักผ่อน สัมมนา และศึกษาธรรมชาติ ค่าใช้จ่ายเน้นหนักในเรื่องการปรับปรุงแหล่งที่พัก และอุปกรณ์การประชุมสัมมนาไว้รองรับนักท่องเที่ยวและการฝึกอบรม
 - จุดบ้านโล๊ะจันกระ หมู่ที่ 6 กลุ่มลำเนาไพรเป็นผู้รับผิดชอบ เสนอโครงการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวบ้านโล๊ะจันกระ
 - จุดศูนย์วัฒนธรรมบ้านตะโหมด ครู นักเรียน กรรมการสถานศึกษาโรงเรียนประชาบำรุงเป็นผู้รับผิดชอบ ได้เสนอโครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ศูนย์วัฒนธรรมบ้านตะโหมด
 - จุดวัดตะโหมด คณะกรรมการวัดตะโหมดเป็นผู้รับผิดชอบ เสนอโครงการปรับปรุงภูมิทัศน์วัดตะโหมดและศูนย์บริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตำบลตะโหมด
 - จุดศูนย์บริการนักท่องเที่ยว หมู่ที่ 9 กลุ่มแม่บ้านประชาบำรุง
 - จุดป่าชุมชนเขาหัวช้าง คณะกรรมการป่าชุมชนเขาหัวช้างรับผิดชอบ ได้เสนอโครงการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวป่าชุมชนเขาหัวช้าง งบประมาณเน้นหนัก ในเรื่องเส้นทางศึกษาธรรมชาติ เส้นทางขึ้นจุดชมวิว และสะพานข้ามลำคลอง

ขั้นตอนการดำเนินการ

- (1) ประชุมประชาคมตะโหมดเพื่อชี้แจงแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (20 พ.ย. 44) โดยมีนักวิจัย นักวิชาการ ปราชญ์ชาวบ้าน กลุ่มองค์กรที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการ
- (2) สำรวจระบบนิเวศเพื่อค้นหาศักยภาพ และถอดบทเรียนจำนวน 2 ครั้ง (คือ มีนักวิจัยเข้าร่วมสำรวจด้วย) ระหว่างวันที่ 25-28 ธันวาคม 44 และวันที่ 17-18 มกราคม 2545
- (3) สรุปวิเคราะห์องค์ความรู้จัดทำโครงการ (โดยมีนักวิจัยเป็นที่ปรึกษา) วันที่ 28 ธันวาคม 2544 และวันที่ 19 มกราคม 2545 พร้อมนำเสนอของงบประมาณสนับสนุนจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ถ้าได้รับอนุมัติโครงการ)
- (4) ประชุมประชาคมตะโหมดแจ้งผลการอนุมัติโครงการพร้อมจัดตั้งคณะกรรมการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตำบลตะโหมด (ในเบื้องต้นสถานวัดตะโหมดจะเป็นที่เล็งคอยให้คำปรึกษา) และกำหนดมาตรฐานการท่องเที่ยวพร้อมวางแผนดำเนินงานตามโครงการต่างๆที่ได้รับอนุมัติ
- (5) คณะกรรมการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตำบลตะโหมดจะประสานงานควบคุมติดตามงานของกลุ่มต่างๆ พร้อมเปิดเวทีประชาคมตำบลและรายงานผลการปฏิบัติติดตามความก้าวหน้า เดือนละ 1 ครั้ง เป็นอย่างน้อย

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- (1) ประชาชนมีอาชีพเสริมลดการบุกรุกทำลายป่า
- (2) เศรษฐกิจในภาพรวมของตำบลดีขึ้น
- (3) เป็นการส่งเสริมการทำงานแบบพหุภาคีและเป็นองค์รวมของตำบล
- (4) ต่อยอดโครงการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ที่รัฐได้ส่งเสริมมาแล้ว

ที่ปรึกษาโครงการ

พระครูสุนทร กิจจัญญ์ รองเจ้าอาวาสวัดตะโหมด/ประธานสภาตำบลตะโหมด

นายวรรณ ขุนจันทร์ คนไทยตัวอย่างปี 2527

นายสวาท ทองรักษ์ เกษตรกรก้าวหน้าปี 2527

นายสม อักษรพันธ์ กำนันตำบลทองคำปี 2543

นายอำเภอตะโหมด

ผู้อำนวยการศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชนเขตที่ 9

นายสมบัติ ชนะสิทธิ์ นายกเทศมนตรีตำบลแม่จริ

ประธานองค์การบริหารส่วนตำบลตะโหมด

นายชนะ เขียวจัน นายกเทศมนตรีตำบลตะโหมด

นายทรงภพ สมถวิล (นักวิจัยท้องถิ่น วิชาการศึกษา ศศ.บ.พัฒนาสังคม)

นางสุมาลี ศรีจันทร์งาม (พัฒนาการอำเภอตะโหมด)

นายวินัย ขวัญแก้ว (เกษตรอำเภอตะโหมด)

นายสว่าง รวมจินดา (ผู้อำนวยการโรงเรียนประชาบำรุง)

พื้นที่ดำเนินการ

หมู่ที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 ติดแนวป่าและถนนสายหลัก

งบประมาณ

งบประมาณจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยรวม 17,186,276 บาท

ระยะเวลาดำเนินการ

เมื่ออนุมัติโครงการ ปีงบประมาณ 2545

ผู้รับผิดชอบโครงการ

ประชาคม ต.ตะโหมด (สภาตำบลตะโหมด)

8. โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์วัดตะโหนด และศูนย์บริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตำบลตะโหนด

หลักการและเหตุผล

นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว ก่อให้เกิดผลดีทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน สังคม การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นรูปแบบหนึ่งที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามายังชุมชน อีกทั้งจะทำให้สามารถนำเงินต่างๆ เข้ามาในชุมชน และไม่ทำให้ชุมชนเสื่อมโทรมจากการท่องเที่ยว

วัดตะโหนด ที่ได้ก่อสร้างคู่กับชุมชนตะโหนดมาช้านานกว่า 100 ปี มีอาณาบริเวณที่กว้างขวาง เป็นแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์รวมคน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมกันภูมิใจของชุมชน เป็นวัดพร้อมบริบูรณ์ด้วยศาสนวัตถุที่ได้รับการก่อสร้างที่ปราณีวิจิตรสวยงาม และที่สำคัญยังเป็นวัดที่อยู่ใจกลางชุมชน เป็นแหล่งหนึ่งที่จะเป็นศูนย์บริการ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของบ้านตะโหนดได้โดดเด่นและเป็นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว แต่ทางวัดยังขาดการดูแลเรื่องการปรับปรุงภูมิทัศน์ทั่วไปรอบๆบริเวณวัดให้ดูดีขึ้น

วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ ของประชาชนและเยาวชนในท้องถิ่นตลอดถึงผู้ที่มาดูงาน นักท่องเที่ยว
- (2) เพื่อรองรับการเป็นศูนย์ประสานงานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตำบลตะโหนด
- (3) เพื่อทรงไว้ซึ่งจารีตวัฒนธรรมประเพณีทางพระศาสนาให้เป็นต้นแบบที่ดีของชุมชน
- (4) เพื่อเป็นต้นแบบ ของวัดพัฒนาตัวอย่างดีเด่น ของกรมศาสนาและแหล่งศึกษาปฏิบัติธรรมของพุทธบริษัททั้งในและนอกพื้นที่

เป้าหมาย

- (1) ก่อสร้างเขื่อนกันน้ำเซาะตลิ่งทั้ง 2 ฝั่ง ภายในเขตวัด ทำทางเท้าริมคลอง สวนหย่อมปลูกไม้ดอกไม้ประดับ ไม้ยืนต้น ขาวประมาณ 250 ม.
- (2) ปรับปรุงวิหารและก่อสร้างลานรอบวิหาร “พ่อท่านช่วย” ปูกระเบื้องดินเผา พื้นที่ 1,400 ตร.ม.
- (3) สร้างสวนประวัติพระพุทธรเจ้า โคจรรอบอุโบสถ เพื่อให้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ของพุทธบริษัททั่วไป

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- (1) แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการได้แก่ วิศวกรโยธาจังหวัด และช่างโยธาเทศบาลตำบลตะโหนด
- (2) ดำเนินงานตามกิจกรรม ได้แก่ การก่อสร้างเขื่อนกันน้ำเซาะตลิ่งทั้ง 2 ฝั่ง การปรับปรุงวิหารและก่อสร้างลานรอบวิหาร และสร้างสวนประวัติพระพุทธรเจ้า

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- (1) ภูมิทัศน์ของวัดตะโหมดสวยงาม เป็นระเบียบเรียบร้อย
- (2) วัดตะโหมดเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรมศาสนาแหล่งหนึ่งของจังหวัดพัทลุง
- (3) เสริมภูมิทัศน์ศูนย์บริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตำบลตะโหมดให้สวยงามมากยิ่งขึ้น

พื้นที่ดำเนินการ

บริเวณวัดตะโหมด หมู่ที่ 3 ต.ตะโหมด อ.ตะโหมด จ.พัทลุง

งบประมาณโครงการ

เป็นเงินทั้งสิ้น 812,000 บาท

ระยะเวลาดำเนินการ

1 ปี (กุมภาพันธ์ 2545-เมษายน 2545)

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

คณะกรรมการวัดตะโหมด

9. โครงการ การปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวบริเวณป่าชุมชนเขาหัวช้าง

หลักการและเหตุผล

ด้วยภูเขาหัวช้าง เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ยังคงความอุดมสมบูรณ์อยู่มาก ไม่ว่าจะเป็นพันธุ์ไม้ สัตว์ป่า และสมุนไพรนานาชนิด และยังเป็นแปลงพื้นที่ดินน้ำลำธาร ที่ไหลลงสู่ชุมชนตลอด จนเป็นเขาที่ชุมชนตะโหมด ถือว่าเป็นเอกลักษณ์ของตะโหมด ชุมชนจึงให้ความสำคัญกับภูเขาหัวช้างเป็นอย่างมาก ดังนั้น คณะกรรมการ หมู่ที่ 9 ร่วมกับราษฎรในชุมชนตะโหมด ได้ประชุมปรึกษาหารือ เพื่อหาแนวทางในการดูแลทรัพยากรดังกล่าวให้คงอยู่กับชุมชนตะโหมดตลอดไป จึงได้จัดทำโครงการเสนอไปยังกรมป่าไม้ เพื่อขอดูแลป่าภูเขาหัวช้างในรูปแบบของป่าชุมชน เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2543 พร้อมกับแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่ง เพื่อดูแลรับผิดชอบป่าชุมชนและทรัพยากรธรรมชาติของภูเขาหัวช้าง ที่มีความอุดมสมบูรณ์ เหมาะที่จะใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชน ซึ่งประกอบกับศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชนเขตที่ 9 ได้เข้ามาทำการศึกษาวิจัยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชุมชนเขาหัวช้าง ทางคณะกรรมการป่าชุมชนเขาหัวช้างเห็นว่าการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะมีผลดีกับชุมชนโดยเฉพาะเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนี้ สามารถก่อให้เกิดการสร้างงานสร้างรายได้ให้เกิดขึ้นกับชุมชน ตลอดจนเป็นการส่งเสริมให้เศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของชุมชนดีขึ้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ ทางคณะกรรมการป่าชุมชนเขาหัวช้างจึงได้เสนอโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อของบประมาณสนับสนุนในการพัฒนาป่าชุมชนเขาหัวช้างให้คงอยู่อย่างยั่งยืนสืบต่อไป

วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับชุมชน
- (2) เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนมีการรวบรวมผลผลิตทางการเกษตร
- (3) เพื่อจัดการให้มีแหล่งศึกษาหาความรู้ของชุมชน ตลอดจนนักท่องเที่ยว
- (4) จัดให้มีสถานที่พักผ่อนของชุมชน และส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- (5) เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม
- (6) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนในการนำเอาภูมิปัญญาชุมชนเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- (7) เพื่อเป็นการอนุรักษ์แหล่งน้ำพื้นที่ดินน้ำลำธาร
- (8) เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนมีความศรัทธาต่อทรัพยากรป่าไม้ ตลอดจนให้มีความรักหวงแหนที่จะปกป้องและดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้เอาไว้ให้คงอยู่ตลอดไป

เป้าหมาย

- (1) สร้างศาลาจุดพักผ่อน ขนาดกว้าง 4 ม. ยาว 6 ม. สูง 2.50 ม. โครงสร้างไม้มุงกระเบื้อง จำนวน 1 หลัง
- (2) สร้างห้องน้ำขนาด 2 ที่นั่ง ขนาดกว้าง 2 ม. ยาว 4 ม. จำนวน 1 หลัง
- (3) สร้างแท่นบูชารูปสัญลักษณ์รูปเขาหัวช้าง พร้อมหลังคาโครงสร้างไม้มุงกระเบื้อง พื้นปูกระเบื้อง ขนาดกว้าง 3 ม. ยาว 4 ม. สูง 2 ม. จำนวน 1 หลัง

- (4) สร้างศาลาที่พักโครงสร้างไม้มุงกระเบื้อง ตามจุดเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ขนาดกว้าง 2.50 ม. ยาว 3 ม. สูง 1.50 ม. จำนวน 5 หลัง
- (5) สร้างบันไดคอนกรีตขึ้นจุดชมวิว ขนาดกว้าง 1.50 ม. ยาว 500 ม. เป็นเงิน 1,000,000 บาท และสร้างสะพานแขวนขนาดกว้าง 1.50 ม. ยาว 18 ม. สูง 15 ม.
- (6) ปรับปรุงเส้นทางศึกษาธรรมชาติระยะทาง 12 กม. พร้อมสร้างสะพานและราวสะพาน จำนวน 5 แห่ง
- (7) ปรับปรุงเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ระยะทาง 12 กม.
- (8) สร้างสะพานตัวที่ 1 ขนาดกว้าง 1.50 ม. ยาว 6 ม. สูง 1.50 ม.
- (9) สร้างสะพานตัวที่ 2 ขนาดกว้าง 1.50 ม. ยาว 8 ม. สูง 4 ม.
- (10) สร้างสะพานตัวที่ 3 ขนาดกว้าง 1.50 ม. ยาว 5 ม. สูง 3 ม.
- (11) สร้างสะพานตัวที่ 4 ขนาดกว้าง 1.50 ม. ยาว 15 ม. สูง 3 ม.
- (12) สร้างสะพานตัวที่ 5 ขนาดกว้าง 1.50 ม. ยาว 6 ม. สูง 4 ม.

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- (1) มีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินการ
- (2) ออกกฎระเบียบภายในชุมชน
- (3) ออกกฎควบคุมดูแลในการท่องเที่ยว
- (4) มีการขยายเครือข่ายไปยังหมู่บ้านใกล้เคียงให้เข้าร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

พื้นที่ดำเนินการ

ป่าชุมชนเขาหัวช้าง จำนวน 2,000 ไร่ ม.9 ต.ตะโหมด อ.ตะโหมด จ.พัทลุง

ระยะเวลาดำเนินการ

1 ปี (ตุลาคม 2544 - กันยายน 2545)

งบประมาณ

งบประมาณโครงการรวม 2,781,976 บาท

ผู้รับผิดชอบโครงการ

คณะกรรมการป่าชุมชนเขาหัวช้าง

10. โครงการ การปรับปรุงการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์

หลักการและเหตุผล

ด้วยชุมชนเขาหัวช้าง ปัจจุบันเป็นชุมชนมุสลิม เดิมเป็นหมู่บ้านที่เก่าแก่หมู่บ้านหนึ่งพร้อมกับชุมชนบ้านตะโหมด ซึ่งตามหลักฐานเพลาวัดเขียนบางแก้ว ได้อ้างถึงวัดถ้ำเขาหัวช้าง ซึ่งเป็นบ้านหัวช้างในปัจจุบัน และปัจจุบันยังคงมีร่องรอยของโบราณสถานอยู่ เช่น ถ้ำพระ ถ้ำครกบด ถ้ำฝ้าย และวังวัด ที่ชุมชนบ้านหัวช้างได้เรียกขานกันติดปากจนถึงปัจจุบัน และยังเป็นจุดฝังศพทวดหัวช้างที่ชาวพุทธให้ความนับถืออยู่ ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ ชุมชนบ้านหัวช้างนำโดยกลุ่มพัฒนาเขาหลักไก่อได้ร่วมกันพัฒนาซึ่งโบราณสถานดังกล่าว ไว้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ของชุมชน และเป็นที่ท่องเที่ยวของผู้นิยมโบราณวัตถุตลอดจนเป็นการส่งเสริมให้เกิดความสามัคคีกันระหว่างพี่น้องไทยพุทธและพี่น้องมุสลิมที่อยู่ในชุมชนตะโหมด อีกทั้งเป็นการเพิ่มงานเพิ่มรายได้ให้กับชุมชนอีกทางหนึ่งด้วยทางกลุ่มพัฒนาเขาหลักไก่อ จึงได้ทำโครงการดังกล่าว เพื่อขอสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโบราณสถานให้คงอยู่คู่กับชุมชนตลอดไป

วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- (2) เพื่อเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
- (3) เพื่อสร้างอาชีพและเพิ่มรายได้ให้ชุมชน
- (4) เพื่อเป็นสถานที่พักผ่อนของชุมชน
- (5) เพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านโบราณสถาน โบราณวัตถุเชิงประวัติศาสตร์

เป้าหมาย

มีการดำเนินงาน ดังนี้

- (1) ปรับปรุงถ้ำพระ
- (2) สร้างพระนอน (แทนของเดิมที่ถูกทำลาย) ขนาด 8 ศอก
- (3) ปูกระเบื้องพื้นถ้ำ จำนวน 80 ตร.ม.
- (4) สร้างประตูเหล็ก ปิดปากถ้ำ ขนาดกว้าง 3.0 ม. สูง 2.20 ม. จำนวน 1 ช่วง
- (5) สร้างบันไดลงถ้ำ จำนวน 2 ช่วง โครงสร้างเหล็กเชื่อม ความยาว 35 ม.
- (6) ปูกระเบื้องพื้นถ้ำ จำนวน 250 ตร.ม.
- (7) ปรับปรุงศพทวดเขาหัวช้าง
- (8) สร้างรั้วเสาคอนกรีตราวเหล็กบริเวณศพทวดหัวเขาช้าง ความยาว 80 ม.
- (9) สร้างแท่นศาลพระภูมิ พร้อมหลังคาโครงเหล็ก
- (10) ปรับปรุงเส้นทางเดินเท้า จากถนนใหญ่ถึงจุดประวัติศาสตร์ พื้นคอนกรีตพร้อมหลังคา
- (11) สร้างห้องน้ำ ขนาด 2 ที่นั่ง จำนวน 1 หลัง (ขนาดกว้าง 2.0 ม. ยาว 4.0 ม.)

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- (1) มีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน
- (2) ออกกฎระเบียบภายในชุมชน
- (3) มีการดำเนินงานตามกิจกรรมที่ได้กำหนด
- (4) ดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว

พื้นที่ดำเนินการ

เขาพระ ม. บ้านหัวช้าง ต.ตะโหมด อ.ตะโหมด จ.พัทลุง

ระยะเวลาดำเนินการ

1 ปี (ตุลาคม 2544 - กันยายน 2545)

งบประมาณ

งบประมาณโครงการ รวม 4,074,000 บาท

ผู้รับผิดชอบโครงการ

โครงการกลุ่มพัฒนาเขาหลักไก่อ

11. โครงการปรับปรุงน้ำตกลานหม่อมจ๊วยเป็นแหล่งที่พักรวมสัมนา

หลักการและเหตุผล

บริเวณน้ำตกลานหม่อมจ๊วย หน่วยพิทักษ์ป่าบ้านตะโหมด เป็นพื้นที่ส่วนหนึ่งของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาบรรทัด ซึ่งประกาศจัดตั้งเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ตามพระราชกฤษฎีกาฉบับพิเศษ หน้า 1 ลงวันที่ 22 สิงหาคม 2518 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 92 ตอนที่ 181 ลงวันที่ 4 กันยายน 2518 ครอบคลุมพื้นที่รอยต่อ 4 จังหวัด คือ จังหวัดพัทลุง ตรัง สตูล และสงขลา มีเนื้อที่ประมาณ 805 ไร่

เนื่องจากบริเวณน้ำตกลานหม่อมจ๊วย เป็นพื้นที่ที่มีความสวยงามตามธรรมชาติ เหมาะสมที่จะเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ แหล่งศึกษาหาความรู้ทางด้านธรรมชาติวิทยา สำหรับเยาวชน นักเรียน นักศึกษาและประชาชนทั่วไป ประกอบกับเพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในแต่ละปีจะมีนักเรียน นักศึกษามาเข้าค่ายพักแรม และเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆเข้ามาใช้สถานที่ในการจัดสัมมนา และมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวเป็นจำนวนมาก

วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกแก่เยาวชน นักเรียน นักศึกษา และนักท่องเที่ยวทั่วไปให้เกิดความรักและหวงแหน พร้อมทั้งจะปกป้องดูแลและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
- (2) เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- (3) เพื่อสร้างอาชีพเสริมให้แก่ชาวบ้านในท้องที่ อ.ตะโหมด จ.พัทลุง
- (4) เพื่อสร้างรายได้ใหม่ให้แก่ผู้ที่ดำรงชีพด้วยการหาของป่าขาย
- (5) เพื่อลดผลกระทบจากผู้ที่ดำรงชีพด้วยการหาของป่ามาขาย
- (6) เพื่อเป็นแหล่งสัมมนาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของภาคราชการและประชาชน
- (7) เพื่อเผยแพร่ชื่อเสียง น้ำตกลานหม่อมจ๊วย แหล่งท่องเที่ยวของอ.ตะโหมด จ.พัทลุง ให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวต่างถิ่น

เป้าหมาย

- (1) จัดซื้ออุปกรณ์ต่างๆ ในการสัมมนา สื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ เครื่องเสียง โอเวอร์เฮด พร้อมอุปกรณ์เครื่องคอมพิวเตอร์
- (2) สิ่งก่อสร้าง
 - มีการจัดสร้างอาคารที่พัก จำนวน 2 หลัง พร้อมอุปกรณ์ประปา ไฟฟ้า และชุดเครื่องนอนแบบบ้านพัก 4 ครอบครัว ส่วนอนุรักษ์ (กรมป่าไม้)
 - จัดสร้างอนุสาวรีย์ท่านปลัดจ๊วย พร้อมบวราร รวม 7 คน
 - จัดสร้างร้านค้าสวัสดิการของหน่วยงาน
 - จัดสร้างสะพานลิง (ประกอบเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ) จำนวน 2 หน่วย

- จัดสร้างห้องน้ำแฟลค (บริเวณลานพักผ่อน) จำนวน 1 หลัง
- จัดสร้างคูระบายน้ำบริเวณลานจอดรถและตามอาคารต่างๆ
- ปรับปรุงสถานที่ต่างๆ ภายในหน่วยฯ
- ปรับปรุงบ้านพัก และทาสีตัวอาคารบ้านพักทั้งภายในและภายนอก (อาคารไม้)ปูกระเบื้องห้องน้ำ

จำนวน 4 หลัง

- จัดซื้อกระจกจำนวน 4 บาน
- ปรับปรุงอาคารศูนย์บริการ ป้ายศูนย์ จำนวน 1 ป้าย ป้ายจัดนิทรรศการแบบขาค้างพิมพ์
- ปรับปรุงลานจอดรถและห้องน้ำ
- ปรับปรุงลานจอดรถ
- เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ พร้อมป้ายสื่อ

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- (1) สัมภาษณ์กับประชาคมตะโหนด
- (2) ประชุมวางแผน
- (3) จัดทำโครงการ
- (4) ดำเนินงานตามโครงการ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- (1) เยาวชน นักเรียน นักศึกษา และนักท่องเที่ยวเกิดจิตสำนึกรักและหวงแหนพร้อมที่จะปกป้องดูแลทรัพยากรธรรมชาติ
- (2) เกิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- (3) ชาวบ้านในท้องที่ อ.ตะโหนด จ.พัทลุง ได้มีอาชีพเสริม
- (4) ผู้ที่ดำรงชีพด้วยการหาของป่ามาขายได้มีอาชีพใหม่

พื้นที่ดำเนินการ

น้ำตกลานหม่อมจ้อย หน่วยพิทักษ์ป่าบ้านตะโหนด อ.ตะโหนด จ.พัทลุง

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

หน่วยพิทักษ์ป่าบ้านตะโหนด

12. โครงการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวบ้านโละจันกระ

หลักการและเหตุผล

ทรัพยากรธรรมชาติมีความสำคัญยิ่ง ควรมีการส่งเสริมและอนุรักษ์ตลอดจนแนะนำให้รู้จักใช้และหวงแหน เช่น น้ำตก บ่อน้ำร้อน ถ้ำธารตลอดจนป่าไม้ สิ่งเหล่านี้ควรได้รับการจัดการดำเนินการให้ถูกวิธี และให้มีอยู่ยั่งยืนคู่ชุมชน

วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว
- (2) เพื่อเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
- (3) เพื่อสร้างอาชีพและเพิ่มรายได้ให้ชุมชน

เป้าหมาย

- (1) ปรับปรุงบ่อน้ำร้อน
 - ขุดระดับขอบบ่อน้ำร้อน ความสูง 1.30 ม. กว้าง 1 ม. ยาว 3.5 ม. พร้อมปูกระเบื้อง และราวเหล็กล้อมรอบ
 - สร้างห้องน้ำจำนวน 4 ห้อง ขนาดกว้าง 2 ม. ยาว 3 ม. พร้อมมีอ่างสำหรับเก็บน้ำ ปูกระเบื้องทั้งห้อง
 - สร้างส้วมชาย-หญิง จำนวน 2 ที่นั่ง ขนาด 2*3 ม. พร้อมปูกระเบื้อง
 - จัดซื้อปั้มน้ำอัตโนมัติ ขนาด 2 นิ้ว พร้อมทั้ง PVC และติดตั้งพร้อมใช้งาน
 - สร้างสะพาน ค.ส.ล. พร้อมราวเหล็กแป๊ป รอบพรุเหนือบ่อน้ำร้อน ขนาด 1.50*1,800 ม.
- (2) ปรับปรุงน้ำตกโดนใต้
 - สร้างสะพานสายแขวน กว้าง 1.50 ม. ยาว 75 ม.
 - ถังเก็บเศษขยะ จำนวน 1 ที่
 - จัดซื้อเรือยาง จำนวน 1 ลำ
 - จัดซื้อเรือคายัค จำนวน 4 ลำ
- (3) น้ำตกหินลาด
 - บุกเบิกถนนลูกรังบดอัด ขนาด 6*1.50*2,000 ม.
 - สร้างศาลาที่พัก 1 หลัง ขนาด 4*6 ม. พื้นทึ่ ค.ส.ล.
 - สร้างห้องน้ำขนาด 2*4 ม. พร้อมปูกระเบื้อง จำนวน 2 ที่นั่ง
 - ถังเก็บเศษขยะ จำนวน 1 ที่

ผลคาดว่าจะได้รับ

- (1) นักท่องเที่ยวจะเข้ามามากและมีความปลอดภัย
- (2) ธรรมชาติไม่ถูกทำลาย
- (3) ชุมชนมีรายได้
- (4) มีอาชีพใหม่เกิดขึ้นในชุมชน
- (5) สามารถทำให้ชุมชนจัดการทรัพยากรที่สมบูรณ์

พื้นที่ดำเนินการ

ม. 6 บ้านโหล๊ะจันกระ

ระยะเวลาดำเนินการ

1 ปี

ผู้รับผิดชอบโครงการ

กลุ่มผู้นำไพร ม.6 ต.ตะโหมด

13. โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ศูนย์วัฒนธรรมบ้านตะโหมด

หลักการและเหตุผล

นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว ก่อให้เกิดผลดีทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน สังคม การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นรูปแบบหนึ่งที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามายังชุมชน อีกทั้งจะทำให้สามารถนำเงินต่างๆ เข้ามาในชุมชน และไม่ทำให้ชุมชนเสื่อมโทรมจากการท่องเที่ยว

ศูนย์วัฒนธรรมบ้านตะโหมด เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน ที่ได้กล่าวถึงความเป็นมาของชาวบ้านตะโหมด เป็นแหล่งหนึ่งที่จะส่งเสริมให้การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของบ้านตะโหมดได้โดดเด่นและเป็นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว แต่ยังคงขาดการดูแลเรื่องการปรับปรุงภูมิทัศน์รอบๆ บริเวณศูนย์วัฒนธรรมอยู่

วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อปรับปรุงภูมิทัศน์ของศูนย์วัฒนธรรมบ้านตะโหมดให้สวยงามและเป็นระเบียบ
- (2) เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของบ้านตะโหมด
- (3) เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน

เป้าหมาย

ด้านปริมาณ: จัดภูมิทัศน์ของศูนย์วัฒนธรรมบ้านตะโหมด 1 หน่วย

ด้านคุณภาพ: จัดภูมิทัศน์ของศูนย์วัฒนธรรมบ้านตะโหมดให้สามารถรองรับการเยี่ยมชมของนักท่องเที่ยวและเป็นแหล่งเรียนรู้

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- (1) ขั้นเตรียมการ
 - จัดการเขียนโครงการเพื่อของบประมาณ
 - ประชุมผู้เกี่ยวข้องและเขียนแผนโครงการ
- (2) ขั้นดำเนินการ
 - ดำเนินการจัดภูมิทัศน์ตามโครงการร่างที่วางไว้
- (3) ขั้นประเมินผล
 - ประเมินผลการดำเนินงาน ตรวจสอบแบบแปลนและการดำเนินงานว่าสอดคล้องกันหรือไม่
- (4) ขั้นพัฒนาและปรับปรุง
- (5) ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขและแก้ปัญหาอุปสรรค

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- (1) ภูมิทัศน์ของศูนย์วัฒนธรรมบ้านตะโหมคสวยงาม เป็นระเบียบ
- (2) ศูนย์วัฒนธรรมบ้านตะโหมค เป็นแหล่งท่องเที่ยวและศูนย์การเรียนรู้

พื้นที่ดำเนินการ

โรงเรียนประชารัฐ หมู่ที่ 9 ต.ตะโหมค อ.ตะโหมค จ.พัทลุง

งบประมาณ

40,000 บาท

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

โรงเรียนประชารัฐ

14. การส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวของสถานีวิจัยและพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าทะเลสาบ จังหวัดสงขลา

หลักการและเหตุผล

สถานีวิจัยและพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าทะเลสาบ จังหวัดสงขลา ส่วนอนุรักษ์สัตว์ป่า สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กรมป่าไม้ ได้จัดตั้งขึ้นจากคำริขององคมนตรีและรัฐบาล พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ที่ต้องการให้มีหน่วยงานของกรมป่าไม้ มาทำหน้าที่พัฒนาและส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้ สัตว์ป่า และสิ่งแวดล้อม ให้กับประชาชนในบริเวณรอบๆทะเลสาบสงขลา สามารถประกอบอาชีพได้โดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้ สัตว์ป่า และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสภาพแวดล้อมของทะเลสาบสงขลาให้คงอยู่ตลอดไป และช่วยปรับปรุงฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้ สัตว์ป่า และสิ่งแวดล้อม ที่เสื่อมโทรมให้ดีขึ้น ดังนั้น กรมป่าไม้ โดยฝ่ายพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่า ส่วนอนุรักษ์สัตว์ป่า ได้ให้เจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้เข้ามาสำรวจพื้นที่โดยรอบทะเลสาบสงขลา เพื่อกำหนดพื้นที่ที่เหมาะสมในการจัดตั้งสถานี ซึ่งพิจารณาแล้วเห็นว่าบริเวณอ่าวบัว อ่าวบ้านไร่ และแหลมควายราบ หมู่ที่ 3 ต.เกาะใหญ่ อ.กระแสสินธุ์ จ.สงขลา ซึ่งเป็นพื้นที่สาธารณประโยชน์ และพื้นที่ในส่วนของเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบสงขลา มีความงดงามตามธรรมชาติ มีความหลากหลายทางชีวภาพทั้งพืชและสัตว์ และมีระบบนิเวศที่หลากหลายรูปแบบ เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมเพียงพอในการจัดตั้งสถานีวิจัยและพัฒนาทะเลสาบ จึงได้จัดตั้งสถานีวิจัยและพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าทะเลสาบ จังหวัดสงขลา หมู่ที่ 3 ต. เกาะใหญ่ อ.กระแสสินธุ์ จ.สงขลา

วัตถุประสงค์

สถานีวิจัยและพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าทะเลสาบ จังหวัดสงขลา ตั้งขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นหน่วยงานกลางในการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้ สัตว์ป่า และสิ่งแวดล้อม ให้กับกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีจิตสำนึกให้ความร่วมมือในการปกป้องทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้ สัตว์ป่า และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมสูงสุดแก่ชุมชน ในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้ สัตว์ป่า และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนและมีระบบ

ทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยวในพื้นที่ ได้แก่

ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ

ลักษณะชุมชนที่อยู่อาศัยบริเวณ และรอบๆ สถานีพัฒนาฯ ทะเลสาบ นับถือศาสนาพุทธทั้งหมด ประเพณีต่างๆ เกิดจากอิทธิพลความเชื่อในพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้อง เช่น ประเพณีงานทำบุญเดือนสิบ งานชักพระงานบวชนาค และมีการละเล่นพื้นเมืองต่างๆ เช่น มโนราห์ หนังตะลุง เพลงบอก และบางชุมชนก็รวมกลุ่มกันเล่นกีฬาพื้นบ้าน เช่น ชนโค กัดปลา ตีไก่ ฯลฯ ในช่วงวันหยุดและงานประเพณีต่างๆ

สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ

บริเวณพื้นที่รับผิดชอบของสถานีพัฒนาฯ ทะเลสาบ เป็นพื้นที่ที่มีความงดงามเป็นธรรมชาติและน่าสนใจ ในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ดังนี้ คือ

อ่าวบัว อ่าวบ้านไร่ และเกาะโคบ ช่วงนี้น้ำในทะเลสาบเป็นน้ำจืดจะมีพืชน้ำจืดพวกจูด จาด ลาโพ สาหร่าย และบัวสายชนิดต่างๆ ขึ้นอยู่เป็นจำนวนมาก บนฝั่งจะเป็นทุ่งหญ้าจำพวกหญ้าข้อ หญ้าชันอากาศ ในตอนเช้ามีบัวสายจะออกดอกบานสะพรั่งไปทั้งอ่าว มีทั้งชนิดดอกสีขาว สีขาวเหลืองอมม่วง สีแดง ดอกเล็กและดอกใหญ่ เป็นจำนวนมากและมีบรรดานกน้ำหลายชนิด เช่น เป็ดแดง เป็ดก๊ับแค นกกาน้ำ เป็ดผี ฯลฯ หากินอยู่เป็นฝูงๆ บริเวณพืชน้ำดังกล่าว ฯลฯ

หมู่เกาะสี่ เกาะห้า เป็นภูเขาหินปูน มีถ้ำใหญ่ถ้ำเล็กเป็นจำนวนมากและเป็นที่อยู่อาศัยของนกแอ่นกินรัง ปัจจุบันบริษัทรังนกแหลมทอง จำกัด เป็นผู้รับทำสัมปทานเก็บรังนกนางแอ่นธรรมชาติบริเวณนี้เป็นหน้าผาสูงชัน มีนกหลายชนิด เช่น นกหลุมพวย นกเขาเปล้า ฯลฯ ลิงแสม และอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทุ่งหญ้า ป่าชายเลนและเหล่านกน้ำหลายชนิด บนภูเขาอุดมสมบูรณ์ไปด้วยป่าแคระ เขาหินปูน มีพันธุ์ไม้แคระที่สำคัญหลายชนิด และพืชพวกเฟิร์นอีกหลายชนิด

กิจกรรมในสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าทะเลสาบ

ในบริเวณสถานีพัฒนาฯ ทะเลสาบมีพื้นที่ที่ได้จัดไว้สำหรับประกอบกิจกรรมต่างๆ ของสถานีพัฒนาฯ ทะเลสาบ และได้จัดเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการอบรมให้มีความรู้ความสามารถเพื่อถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้สนใจ ทั้งในและนอกสถานีพัฒนาฯ ทะเลสาบ โดยกิจกรรมที่ได้ดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ ได้แก่

- การจัดค่ายเยาวชน อนุรักษ์ทะเลสาบและกิจกรรมสื่อความหมายให้กับเยาวชนและผู้สนใจทั่วไป
- การออกไปประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ให้ความรู้กับเยาวชนในสถานศึกษาผลิตเปลี่ยนหมอนเวียนไปในพื้นที่เป้าหมาย
- การจัดนิทรรศการในวันสำคัญๆ ตามสถานีต่างๆ เช่น วันคุ้มครองสัตว์ป่า
- การจัดทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติในบริเวณสถานีพัฒนาฯ ทะเลสาบ สำหรับศึกษาด้วยตนเอง จำนวน 2 เส้นทาง ซึ่งเป็นเส้นทางศึกษาธรรมชาติทางบกและเส้นทางศึกษาธรรมชาติทางน้ำ

- กิจกรรมดูแลสำหรับเยาวชน และบุคคลทั่วไป
- การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ชมนกน้ำ เกาะต่างๆ และสภาพภูมิทัศน์ของทะเลสาบสงขลา
- การให้บริการ สถานที่ฝึกอบรมและอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ ให้กับหน่วยงานหรือองค์กรใกล้เคียงในท้องถิ่นที่เข้ามาใช้สถานที่

ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

สถานีพัฒนาทะเลสาบ สามารถให้ผลประโยชน์เมื่อได้ดำเนินกิจกรรมแก่เยาวชนและผู้สนใจ ดังนี้

- (1) เป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้ สัตว์ป่า และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสร้างจิตสำนึกในการร่วมมือ ปกป้องทรัพยากรธรรมชาติให้ยั่งยืน
- (2) เป็นสถานที่ สำหรับฝึกอบรม สัมมนา และเป็นห้องเรียนกลางแจ้งทางธรรมชาติวิทยาแก่ เยาวชน นักเรียน นักศึกษา ประชาชนทั่วไป
- (3) การจ้างแรงงานในพื้นที่ และสร้างรายได้จากการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทางเรือในทะเลสาบ การขายอาหาร และของที่ระลึกกับผู้ที่มาใช้บริการในพื้นที่

15. โครงการด้านการท่องเที่ยวใน ต.เกาะใหญ่ อ.กระเส็นชัง

15.1 โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

(1) โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์แหล่งท่องเที่ยว ในพื้นที่

พื้นที่ดำเนินการ

วัดสูงทุ่งบัว	พื้นที่ ม. 7 ต.เกาะใหญ่
วัดสูงเกาะใหญ่	พื้นที่ ม. 4 ต.เกาะใหญ่
เขาโหนด	พื้นที่ ต.เกาะใหญ่
แหลมควายราบ	พื้นที่ ม. 3 ต.เกาะใหญ่
หน้าวัดแหลมหาด	พื้นที่ ม. 6 ต.เกาะใหญ่
แหลมพระเทพ	พื้นที่ ม. 1 ต.เกาะใหญ่
สวนเทพวิทย์ หมู่ที่ 3	พื้นที่ ม. 3 ต.เกาะใหญ่

งบประมาณ

พื้นที่ละ 5,000,000 บาท รวมทั้งสิ้น 35,000,000 บาท

(2) โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์หน้าวัดอ่าวบัว

การดำเนินงาน

- ก่อสร้างสะพานคอนกรีต กว้าง 2 ม. ยาว 500 ม. งบประมาณ 7,500,000 บาท
- ก่อสร้างศาลาริมสะพาน กว้าง 6*6 ม. จำนวน 4 หลัง สองข้างสะพาน งบประมาณ 300,000 บาท
- ก่อสร้างศาลากลางน้ำ กว้าง 8*24 ม. จำนวน 1 หลัง มีห้องน้ำ มีไฟฟ้า ประปา โต๊ะเก้าอี้ สำหรับ

ประชุมสัมมนา 300 คน 960,000 บาท

พื้นที่ ดำเนินการ

ม. 2 ต.เกาะใหญ่

งบประมาณ

8,760,000 บาท

(3) โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์วัดอ่าวบัว**การดำเนินงาน**

- ก่อสร้างสะพานคอนกรีต กว้าง 2 ม. ยาว 100 ม. งบประมาณ 1,500,000 บาท
- ก่อสร้างศาลากว้าง 8*8 ม. จำนวน 2 หลัง งบประมาณ 512,000 บาท

พื้นที่ดำเนินการ

ม. 2 ต.เกาะใหญ่

งบประมาณ

513,000,000 บาท

(4) โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์คอกควายนายแรง**การดำเนินงาน**

- ก่อสร้างสะพานคอนกรีต กว้าง 4 ม. ยาว 500 ม. มีศาลาพักผ่อนกว้าง 8*8 ม. จำนวน 1 หลัง

พื้นที่ดำเนินการ

ม. 6 ต.เกาะใหญ่

งบประมาณ

40,000,000 บาท

15.2 โครงการส่งเสริมศิลปประเพณี วัฒนธรรม

(1) โครงการส่งเสริมศิลปประเพณี วัฒนธรรม

การดำเนินงาน

ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมประเพณีศิลปวัฒนธรรม เช่น ลอยกระทง สงกรานต์ ลากพระ ปีใหม่

พื้นที่ดำเนินการ

ต.เกาะใหญ่

งบประมาณ

500,000 บาท

(2) ส่งเสริมงานศาสนา

การดำเนินงาน

ส่งเสริมการจัดให้มีงานด้านศาสนา เช่น วันเข้าพรรษา ออกพรรษา มาฆบูชา วิสาขบูชา ฯลฯ

พื้นที่ดำเนินการ

ต.เกาะใหญ่

งบประมาณ

500,000 บาท

(3) ส่งเสริมงานศิลปะ

การดำเนินงาน

ส่งเสริมงานด้านศิลปะ เช่น หนังสือนิทรรศการ มโนราห์ เพลงบอก

พื้นที่ดำเนินการ

ต.เกาะใหญ่

งบประมาณ

500,000 บาท

16. โครงการท่องเที่ยวในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

(1) กิจกรรม การจัดให้มีเรือและอุปกรณ์ภายในเรือและเครื่องป้องกันความปลอดภัยทางน้ำ

วัตถุประสงค์

เพื่อนำนักท่องเที่ยวดูสถานที่ต่างๆในบริเวณลุ่มน้ำทะเลสาบ

กลุ่มเป้าหมาย

นักท่องเที่ยวทั่วไปและคนในพื้นที่

เป้าหมาย

เพื่อชมความสวยงามตามธรรมชาติและสิ่งต่างๆในลุ่มน้ำทะเลสาบ

พื้นที่ดำเนินการ

บางจุดของสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความเหมาะสม

ระยะเวลา

ปี 47-50

(2) จัดให้มีที่พักแบบ homestay

วัตถุประสงค์

เพื่อรับรองนักท่องเที่ยว

กลุ่มเป้าหมาย

นักท่องเที่ยวทั่วไป

เป้าหมาย

เพื่อให้คนในชุมชนได้รับนักท่องเที่ยวพักผ่อนร่วมกันและเพิ่มรายได้ให้กับคนในชุมชน

พื้นที่ดำเนินการ

ทุกจุดที่มีสถานที่ท่องเที่ยว

ระยะเวลา

ปี 47 - 50

(3) ปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์**วัตถุประสงค์**

เพื่อฟื้นฟูพื้นที่ประวัติศาสตร์ให้กับคนรุ่นหลังได้รู้จัก

กลุ่มเป้าหมาย

คนในชุมชน ชาวชนและนักท่องเที่ยวทั่วไป

เป้าหมาย

เพื่อเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทั้งศิลปะประเพณีและวัฒนธรรมแต่โบราณ

พื้นที่ดำเนินการ

- วัดสงเขาใหญ่
- วัดสูงทุ่งบัว
- เขาโหนด ม.3
- บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ ม.4
- คอกควายนายแรง
- แหลมเทพ ม.1

ระยะเวลา

ปี 47-50

(4) ปรับปรุงภูมิทัศน์ริมคันกันน้ำ**วัตถุประสงค์**

เพื่อทำเป็นสถานที่ท่องเที่ยวและออกกำลังกาย

กลุ่มเป้าหมาย

คนในชุมชน ชาวชน และนักท่องเที่ยวทั่วไป

เป้าหมาย

เพื่อให้มีสถานที่ท่องเที่ยว ออกกำลังกายและพักผ่อนหย่อนใจ

พื้นที่ดำเนินการ

ม.1 ต.กระแสดินธุ์ อ.กระแสดินธุ์

ระยะเวลา

ปี 47 - 50

(5) กิจกรรมการจัดเก็บประวัติสถานที่ท่องเที่ยวโดยชุมชน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รู้ถึงที่มาที่ไปของสถานที่นั้นๆ

กลุ่มเป้าหมาย

นักท่องเที่ยวทั่วไปและคนในชุมชน ชาวชน

เป้าหมาย

เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักความเป็นมาของสถานที่ท่องเที่ยวนั้นๆ

พื้นที่ดำเนินการ

รอบลุ่มน้ำทะเลสาบ

ระยะเวลาดำเนินการ

ปี 47 - 50

(6) จัดให้มีอาคารสถานที่เกี่ยวกับการบรรยายให้ความรู้กับนักท่องเที่ยว พร้อมอุปกรณ์ในการบรรยาย
โต๊ะ เก้าอี้

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้สนใจได้รู้เรื่องเกี่ยวกับความเป็นมาของสถานที่

กลุ่มเป้าหมาย

พื้นที่ทุกจุดที่มีสถานที่ท่องเที่ยว

เป้าหมาย

เพื่อให้คนในชุมชน ชาวชนได้เล่าความเป็นมาของสถานที่นั้นๆ

พื้นที่ดำเนินการ

รอบลุ่มน้ำทะเลสาบ

ระยะเวลาดำเนินการ

ปี 47 - 50

(7) จัดฝึกอบรมคนในชุมชนให้มีความเข้าใจในการท่องเที่ยว ให้บริการกับนักท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์

เพื่อให้คนในชุมชนได้มีความเข้าใจถึงสถานที่ท่องเที่ยวและมีความเข้าใจนักท่องเที่ยวในทุกด้าน

กลุ่มเป้าหมาย

คนในชุมชนและเยาวชน

เป้าหมาย

คนในชุมชนจำนวน 100 คน ใน อ.กระเสสินธุ์

พื้นที่ดำเนินการ

อำเภอกระเสสินธุ์

ระยะเวลาดำเนินการ

ปี 47-48

(8) อบรมอาสาสมัครเรื่องที่พัก/Homestay เพื่อบริการนักท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์

ให้มีความพร้อม ทำความเข้าใจให้กับอาสาสมัคร

กลุ่มเป้าหมาย

อาสาสมัครผู้สนใจและมีความพร้อมคนในชุมชนจำนวน 100 คน ในพื้นที่ อ.กระเสสินธุ์

เป้าหมาย

เพื่อพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว

พื้นที่ดำเนินการ

อำเภอกระเสสินธุ์

ระยะเวลาดำเนินการ

ปี 47 - 48

17. แผนการส่งเสริมการท่องเที่ยวตามแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ

องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอได้จัดให้มีโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวในเกาะยอ ดังนี้

- การจัดเทศกาลผลไม้หวาน อาหารอร่อย
- การจัดสร้างรูปปั้นปลากระพง
- การปรับปรุงศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ระดับตำบล
- การจัดซื้อเรือยนต์เพื่อการท่องเที่ยว
- การจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์
- การก่อสร้างทางเท้าที่ทำการ อบต.
- โครงการถนนสายวัฒนธรรม